

Брюксел, 14 ноември 2025 г.
(OR. en)

15226/25

SOC 765
EMPL 502
ECOFIN 1497
ENER 588
ENV 1200
COMPET 1149

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
Относно:	Европейски семестър за 2026 г.: насърчаване на социалното приобщаване и сближаване чрез съгласувани социални и жилищни политики – <i>Обмен на мнения</i>

Приложено се изпраща на делегациите бележка с насоки от председателството по посочената по-горе тема с оглед на обмена на мнения на заседанието на Съвета (EPSCO) на 1 декември 2025 г.

**Бележка с насоки за обмен на мнения относно
Европейския семестър за 2026 г.: насърчаване на социалното приобщаване и
сближаване
чрез съгласувани социални и жилищни политики**

Контекст—социалното приобщаване и европейският семестър

Ангажиментът на Европейския съюз за социална справедливост, равенство и приобщаване е залегнал в Европейския стълб на социалните права, който служи като ориентир за програмата на Европейския съюз в областта на социалната политика. В плана за действие на Европейския стълб на социалните права се определят три водещи цели за 2030 г., включително намаляване с най-малко 15 милиона души на броя на хората, изложени на риск от бедност или социално изключване.

Въпреки че е отбелязан известен напредък, са необходими повече усилия, за да се постигне целта за 2030 г. През 2024 г. средно 21 % от населението на ЕС продължава да бъде изложено на риск от бедност или социално изключване, със значителни различия между държавите членки (вариращи от около 15 % до над 25 %). Това откроява необходимостта от по-нататъшна възходяща конвергенция. Някои групи, например децата, остават особено уязвими. Много европейци продължават да срещат трудности при посрещането на основните си нужди и това отразява по-широките предизвикателства в контекста на социалното приобщаване: в целия ЕС 8,5 % от хората могат да си позволят подходящо хранене едва през ден, 9,2 % не успяват да поддържат дома си достатъчно топъл, а 9,4 % не могат да си позволят интернет връзка.

Европейският семестър предоставя ключова аналитична и политическа рамка в подкрепа на реформите и инвестициите на държавите членки за насърчаване на социалното приобщаване и укрепване на социалното сближаване. От създаването си европейският семестър обхваща широк спектър от взаимосвързани политики и въпроси; подкрепата за националните мерки за социално приобщаване с цел ефективно свързване на политиките в областта на заетостта, социалната закрила и жилищното настаняване ще бъде от решаващо значение за постигането на водещите цели за 2030 г. и за насърчаването на равни възможности за всички.

Социалното приобщаване се основава на подход за активно приобщаване с три стълба, съчетаващ достъп до обезщетения, активизиране на пазара на труда и достъп до качествени услуги.

Осигуряването на достъп до социални и основни услуги е крайъгълен камък на европейския социален модел и предпоставка за справедливо, приобщаващо и устойчиво общество. В този контекст достъпът до финансово приемливи, адекватни, достойни, достъпни, безопасни и устойчиви жилища е основно измерение на социалното приобщаване и е в центъра на вниманието на датското председателство.

В речта си за състоянието на Съюза през 2025 г. председателят Фон дер Лайен подчерта, че Европа е изправена пред „нещо повече от жилищна криза. Това е социална криза.“ На заседанието си от 23 октомври 2025 г. Европейският съвет обсъди жилищните предизвикателства, пред които са изправени много граждани в Европейския съюз, и призова Комисията да представи амбициозен и всеобхватен план за жилища на достъпни цени.

На 23 септември 2025 г. **Комитетът за социална закрила (КСЗ)** проведе тематично обсъждане относно социалното жилищно настаняване, като събра становищата на държавите членки относно предизвикателствата, свързани с финансовата достъпност, адекватността и предлагането. В дискусиата бе подчертано значението на силните модели на социално жилищно настаняване като средство както за жилища на достъпни цени, така и за социално приобщаване. Въпреки че в държавите членки съществува голямо разнообразие от модели на социално жилищно настаняване (включително други модели на жилищно настаняване, които обслужват същата цел), много от тях са изправени пред предизвикателства като недостатъчно предлагане, финансиране или качество на жилищата. Същевременно това голямо разнообразие от модели и решения носи и изобилие от иновации и взаимно вдъхновение. Освен това по време на дебата беше подчертана силната взаимовръзка между социалните и жилищните политики, по-специално по отношение на социалното приобщаване и сближаване, бездомничеството, както и жилищното настаняване и дългосрочните грижи за лица с увреждания и хора в напреднала възраст.

На заседанието на Съвета EPSCO от 17 октомври 2025 г. бяха приети **заклучения на Съвета относно социалното приобщаване на хората с увреждания**, в които, наред с други приоритети, се изтъква необходимостта от осигуряване на повече достъпни, финансово приемливи, несегрегирани и безопасни места за пребиваване в общностите.

Проведената на 6—7 ноември в Копенхаген **Конференция на високо равнище относно независимия живот** допълнително разкри големия интерес към тази тема, като подчерта, че хората с увреждания често са подложени в по-голяма степенна социално изключване, когато са засегнати от проблеми, свързани с жилища на недостъпни цени. В хода на дебата бе изтъкната необходимостта от мерки за насърчаване на независимия живот на хората с увреждания и за интегриране на принципите на достъпност и универсален дизайн в жилищната политика на всички равнища.

На 17—18 ноември 2025 г. датското председателство в сътрудничество с Европейската комисия проведе **тематичен семинар на тема „Жилището преди всичко“**, както и **среща на европейската платформа за борба с бездомничеството**. Темата за осигуряването на жилища на достъпни цени за лицата в уязвимо положение и подложени на социално изключване беше в основата на дискусиите относно борбата с бездомничеството. Въпросът за подходящите жилища на достъпни цени е от съществено значение, особено в контекста на прилагането в държавите членки на водещи политики в областта на жилищното настаняване, като например принципа „Жилището преди всичко“.

Очаква се на 1 декември Съветът EPSCO да одобри първите по рода си **заклучения на Съвета относно жилищното настаняване**. В заключенията се приветства намерението на Комисията да представи европейски план за жилища на достъпни цени и се подчертава, че макар жилищното настаняване да остава предимно национална компетентност, съществуват общи предизвикателства, инструменти на равнището на ЕС и възможности за координационни действия. Освен това в заключенията Комисията се призовава да даде приоритет на четири ключови области: финансиране, строителство и устойчивост, планиране и социално приобщаване, по-специално насърчаване на приобщаващи и многообразни градове и квартали, като същевременно се насърчава достъпът до жилища на достъпни цени.

Предстоящият **европейски план за жилища на достъпни цени** има потенциала да се превърне в основна инициатива на равнището на ЕС за постигане на напредък по Европейския стълб на социалните права, по-специално принцип 19 относно жилищното настаняване и помощта за бездомните. Осигуряването на достъп до жилища на достъпни цени е въпрос не само на подслон, а и на социално участие, стабилност и достойнство.

Други предстоящи инициативи

Както беше обявено и от председателя Фон дер Лайен, очаква се в **предстоящата стратегия на ЕС за борба с бедността** да се възприеме цялостен и интегриран подход за справяне с предизвикателства като бездомничеството, достъпа до качествени услуги и предаването на бедността и социалното изключване между поколенията. Очаква се също така да бъде включено предложение за укрепване на Европейската гаранция за децата въз основа на съществуващите национални усилия за борба с детската бедност и насърчаване на социалното приобщаване на децата в нужда.

Ориентационният дебат относно бъдещата стратегия на ЕС за борба с бедността, проведено на заседанието на Съвета EPSCO през юни 2025 г. в рамките на полското председателство, показва силна политическа подкрепа за постигането на напредък по тази програма в рамките на европейския семестър при пълно зачитане на националните компетентности.

Роля на Съвета EPSCO

Министрите от Съвета EPSCO играят централна роля за постигането на напредък в социалното приобщаване в рамките на европейския семестър.

Въпреки че няколко елемента на жилищната политика попадат в обхвата на други състави на Съвета, очакванията са много от елементите на предстоящия европейски план за жилища на достъпни цени, включително неговото изпълнение, да бъдат от компетентността на министрите от Съвета EPSCO.

В проекта за заключения на Съвета държавите членки призовават европейският план за жилища на достъпни цени да надгражда и когато е уместно, да интегрира инициативи в съществуващите процеси, като същевременно се избягва ненужното дублиране. Комитетът за социална закрила се призовава да включи въпросите, свързани с жилищното настаняване, в своята политическа и аналитична работа и в работата си по обмен на знания в рамките на европейския семестър, в съответствие с мандата си.

През последните години жилищното настаняване придоби по-голямо значение в докладите и препоръките по държави в рамките на семестъра. Този факт отразява нарастващото признаване, че достъпното и подходящо жилищно настаняване е не само въпрос на икономическата или селищната политика, но и основен компонент на социалното приобщаване и сближаване.

Това интегриране на социалните и жилищните политики показва важна еволюция в координацията на политиките на ЕС към съгласуван, междусекторен и интегриран подход към социалното приобщаване, като обвързва политиките в областта на заетостта, социалната закрила, образованието и жилищното настаняване.

Запазването на силната роля на министрите от Съвета EPSCO в европейския семестър продължава да е от съществено значение. Сложността и сгъстеният график на процеса обаче поражда предизвикателства, както се подчертава в съвместното писмо на председателите на Комитета по заетостта и Комитета за социална закрила. Това създава предизвикателства за ефективния принос на Съвета EPSCO и неговите подготвителни органи към процеса на семестъра, като ограничава или отслабва приноса, знанията и политическия поглед върху социалното приобщаване и сближаване.

Поради това стабилното социално измерение в рамките на семестъра е от жизненоважно значение, за да се гарантира, че социалните цели се третира наравно с икономическите и фискалните приоритети. Семестърът следва да продължи да служи като платформа за партньорско обучение, основано на факти създаване на политики и координиране на реформите в подкрепа на приобщаващия и устойчив растеж.

Въпроси за обсъждане

- Как най-добре Съветът EPSCO може да продължи да насърчава добре координирани и съгласувани социални политики, включително измерението на жилищната политика, в рамките на европейския семестър?
- Как държавите членки могат да укрепват връзката между социалното приобщаване и жилищата на достъпни цени чрез разработване на по-съгласувани, координирани и взаимно подкрепящи се политики?